

Opinia Komitetu Regionów w sprawie „Pakiet rozszerzenia 2006 — Potencjalne kraje kandydujące”

(2007/C 197/04)

KOMITET REGIONÓW

- Zakłada, że przyszłość państw Bałkanów Zachodnich leży w Unii Europejskiej i uznaje postępy poczynione przez potencjalnych kandydatów w realizacji planu działań zmierzających do nadania perspektywie europejskiej konkretnego kształtu.
- Wychodzi jednocześnie z założenia, że według realistycznej oceny istniejących uwarunkowań oraz wszystkich dotychczasowych postępów, zasadnicze obszary polityczne i gospodarcze oraz zagadnienie społeczeństwa obywatelskiego są nadal obciążone głęboko sięgającymi problemami, których rozwiązanie wymaga ogromnych wysiłków wszystkich zaangażowanych stron.
- Chciałby zwrócić uwagę, że tempo przystępowania potencjalnych państw kandydujących do UE zależy przede wszystkim od wyników ich reform. Jednocześnie należy także wziąć pod uwagę zdolność UE do ich integracji.
- Podkreśla przy tym, że nie chodzi tu jedynie o kwestię „techniczną” — zdolność UE do integracji obejmuje nie tylko sprawne funkcjonowanie jej instytucji, ale również poparcie dla jej decyzji wśród społeczeństw państw członkowskich.
- Podkreśla, że o ile współpraca pomiędzy UE a krajami Bałkanów Zachodnich koncentruje się na takich reformach jak liberalizacja rynku, prywatyzacja, reforma ustawodawstwa i promowanie inwestycji zagranicznych, o tyle nie ma jak dotąd jasnych ram współpracy na szczeblu lokalnym i regionalnym. Grupa robocza ds. Bałkanów Zachodnich, utworzona przy Komitecie Regionów w lutym 2006 r., ma za zadanie opracować takie ramy, które tamtejszemu rozwojowi społecznemu i gospodarczemu szczebla lokalnego i regionalnego zapewnią priorytetowość w polityce UE.
- Przypomina, że monitorowanie procesu rozszerzenia na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym jest ogromnym wyzwaniem, jeśli weźmie się pod uwagę, jaką rolę odgrywa ta kwestia dla przyszłości UE oraz jak potrzebna jest stabilizacja regionu Bałkanów Zachodnich. Dlatego Komitet Regionów tak angażuje się w tworzenie politycznego forum na rzecz rozwoju procesu krzewienia dialogu z wszystkimi zainteresowanymi stronami, aby określić swoje stanowisko polityczne.

I. Zalecenia polityczne

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady — Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2006-2007 wraz ze sprawozdaniem specjalnym dotyczącym zdolności UE do przyjmowania nowych państw

COM(2006) 649 wersja ostateczna

KOMITET REGIONÓW

Strategia rozszerzenia i ogólne wyzwania

1. Zakłada, że przyszłość państw Bałkanów Zachodnich leży w Unii Europejskiej, i uznaje postępy poczynione przez potencjalnych kandydatów w realizacji planu działań zmierzających do nadania perspektywie europejskiej konkretnego kształtu.

2. Wychodzi jednocześnie z założenia, że według realistycznej oceny istniejących uwarunkowań oraz wszystkich dotychczasowych postępów, zasadnicze obszary polityczne i gospodarcze oraz zagadnienie społeczeństwa obywatelskiego są nadal obciążone głęboko sięgającymi problemami, których rozwiązanie wymaga ogromnych wysiłków wszystkich zaangażowanych stron.

3. Zdecydowanie opowiada się za kontynuacją procesów reform, niezbędnych dla stabilizacji całego regionu, jest przy tym świadom ryzyka związanego z odległą perspektywą integracji państw potencjalnie kandydujących, a mianowicie im bardziej nieosiągalny cel przystąpienia, tym większe niebezpieczeństwo spowolnienia procesu reform. Jednak nie może to prowadzić ani do złagodzenia kryteriów integracji, ani do odejścia od zasady bezwzględnej warunkowości. Zwraca uwagę, że należy stworzyć wystarczające zachęty i zapewnić pomoc, która przyczyni się do kontynuacji reform na wszystkich płaszczyznach.

4. Z zadowoleniem przyjmuje wszelkie odpowiednie działania UE mające na celu stabilizację rozwoju poszczególnych krajów, zwłaszcza zwalczanie korupcji i zorganizowanej przestępczości oraz wspieranie tworzenia sprawnych struktur administracyjnych, w co koniecznie należy zaangażować również administrację szczebla lokalnego i regionalnego. Z zadowoleniem przyjmuje więc słuszne zamierzenia sprzyjające samodzielnym inicjatywom nawiązywania politycznej i gospodarczej współpracy w regionie.

5. Chciałby zwrócić uwagę, że tempo przystępowania potencjalnych państw kandydujących do UE zależy przede wszystkim od wyników ich reform. Jednocześnie należy także wziąć pod uwagę zdolność UE do ich integracji.

6. Podkreśla przy tym, że nie chodzi tu jedynie o kwestię „techniczną” — zdolność UE do integracji obejmuje nie tylko sprawne funkcjonowanie jej instytucji, ale również poparcie dla

jej decyzji wśród społeczeństw państw członkowskich oraz przypomina przywódcom UE, jak ważne jest wsłuchiwanie się w opinię społeczeństwa, a także o roli przywództwa w zapewnianiu poparcia społecznego dla kolejnych rozszerzeń w przypadku pozytywnej oceny ogólnej rozszerzenia.

7. Sugeruje, by instytucje wspólnotowe wzmocniły działania, tak aby obywatele i skupiające je stowarzyszenia mogły publicznie wyrażać i wymieniać opinie na temat procesu rozszerzenia.

8. Dostrzega jednocześnie znaczenie, bogactwo i wartość, jakie Bałkany Zachodnie i ich poszczególne państwa i narody wniosą do Unii Europejskiej jako całości.

9. W tym kontekście popiera wszelkie próby przybliżania i integrowania, z bezwzględnym zachowaniem ustalonych kryteriów. Procesy te, także ze względu na ewentualne konsekwencje dla wspólnej polityki, powinny być realizowane zgodnie z zasadą przejrzystości, aby umożliwić szeroko zakrojoną debatę polityczną na temat kolejnych rozszerzeń. Tylko w ten sposób uda się pozyskać niezbędną akceptację opinii publicznej. Komitet i jego członkowie będą również aktywnie uczestniczyli w tej debacie, mając świadomość, że to właśnie przyszłość państw Bałkanów Zachodnich jest ważnym sprawdzianem dla koncepcji wspólnej Europy.

10. Wzywa wszystkie zaangażowane podmioty z tego regionu do aktywnego i konstruktywnego wkładu w rozwiązywanie kontrowersyjnych problemów, wciąż jeszcze przesłaniających wspólną perspektywę. Kwestia Kosowa ma tutaj z pewnością wyjątkowe znaczenie, ponieważ oddziałuje na cały region.

11. Komitet zdecydowanie apeluje o podjęcie w okresie do przystąpienia do UE odpowiednich działań, które przyczynią się do trwałego zwiększenia szans na lepszy rozwój państw Bałkanów Zachodnich i poprawią, poprzez konkretne kroki, ich integrację z UE, z jednoczesnym bezwarunkowym utrzymaniem perspektywy akcesji.

12. W tym kontekście dostrzega, jakie znaczenie ludność Bałkanów Zachodnich przypisuje przyszłym ułatwieniom w otrzymaniu wiz (*visa free movement*) i gorąco popiera chęć sprzyjania bezpośrednim kontaktom międzyludzkim, również poprzez udostępnienie większej liczby stypendiów dla studentów oraz dla młodzieży pracującej z tych krajów.

13. Popiera odpowiednie działania na rzecz transgranicznej i międzyregionalnej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi państw członkowskich, podobnie jak inicjatywy możliwie wieloaspektowej kooperacji pomiędzy państwami w regionie Bałkanów Zachodnich.

14. Podkreśla, że o ile współpraca pomiędzy UE a krajami Bałkanów Zachodnich koncentruje się na takich reformach jak liberalizacja rynku, prywatyzacja, reforma ustawodawstwa i promowanie inwestycji zagranicznych, o tyle nie ma jak dotąd jasnych ram współpracy na szczeblu lokalnym i regionalnym. Grupa robocza ds. Bałkanów Zachodnich, utworzona przy Komitecie Regionów w lutym 2006 r., ma za zadanie opracować takie ramy, które tamtejszemu rozwojowi społecznemu i gospodarczemu szczebla lokalnego i regionalnego zapewnią priorytetowość w polityce UE.

15. Przypomina, że monitorowanie procesu rozszerzenia na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym jest ogromnym wyzwaniem, jeśli weźmie się pod uwagę, jaką rolę odgrywa ta kwestia dla przyszłości UE oraz jak potrzebna jest stabilizacja regionu Bałkanów Zachodnich. Komitet Regionów tak mocno angażuje się w tworzenie politycznego forum na rzecz rozwoju procesu krzewienia dialogu z wszystkimi zainteresowanymi stronami, aby określić swoje stanowisko polityczne.

16. Podkreśla, że poprzez działalność grupy roboczej pragnie stale rozwijać dialog z lokalnymi i regionalnymi przedstawicielami życia politycznego krajów Bałkanów Zachodnich. Ponadto jego celem jest pobudzanie i wspieranie organizowania w gminach i regionach UE oraz Bałkanów Zachodnich kampanii informacyjnych dotyczących procesu rozszerzenia.

Albania

17. Zwraca uwagę, że utrwalanie zdecentralizowanych struktur, będących niezbędnym warunkiem rozwoju lokalnej demokracji, nadal wymaga ogromnych wysiłków. Reforma i modernizacja administracji nie mogą prowadzić do ograniczenia potencjału administracji lokalnej i regionalnej, lecz powinny ją wzmocnić.

18. Z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione w zakresie ochrony mniejszości i jednocześnie jest zaniepokojony zbyt niskimi nakładami na zwalczanie handlu ludźmi. Poprawa powinna nastąpić szybko, zwłaszcza w odniesieniu do najsłabszych członków społeczeństwa, takich jak np. dzieci romskie. Komitet wskazuje na istotną rolę, jaką pełnią decydenci szczebla lokalnego i regionalnego we wdrażaniu ram prawnych, zwłaszcza w tej dziedzinie.

19. Mając na uwadze aktualne projekty ustaw dotyczących finansowania gmin, z zadowoleniem przyjmuje wszelkie działania nastawione na poprawę sytuacji finansowej samorządów lokalnych i regionalnych oraz poszerzenie zakresu ich działań we wspieraniu inwestycji na szczeblu lokalnym i regionalnym.

20. Z zadowoleniem przyjmuje udoskonalenia w administracji publicznej, zwłaszcza w dziedzinie zamówień publicznych (także w tej dziedzinie opracowano projekt ustawy, nad którym obraduje obecnie parlament), gdzie dotąd brakowało przejrzystości, oraz proponuje większe zaangażowanie szczebla lokalnego i regionalnego w dalszy proces regulacyjny.

21. Z zadowoleniem przyjmuje widoczną poprawę sytuacji gospodarczej i oczekuje dalszych wysiłków zmierzających do spełnienia zobowiązań z podpisanego w 2006 r. Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu (USS).

22. Uwzględniając wyniki wyborów lokalnych z 18 lutego 2007 r., zwraca uwagę na wnioski misji obserwacyjnej OBWE i wzywa do skoncentrowania się w większym stopniu na zapewnieniu, że w przyszłości wybory będą odbywały się zgodnie z międzynarodowymi standardami.

23. Z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione w takich dziedzinach jak zwalczanie korupcji oraz ochrona praw człowieka i liczy na to, że praca na rzecz poprawy sytuacji w tych dziedzinach będzie kontynuowana.

Bośnia i Hercegowina

24. Zwraca uwagę na konieczność przeprowadzenia reformy konstytucyjnej oraz na wypełnienie zobowiązań wobec UE, wynikających z Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu, aby także proces akcesji mógł w nadchodzących miesiącach bardziej zdecydowanie nabrać tempa.

25. Popiera wszelkie działania służące osiągnięciu stabilizacji w Bośni i Hercegowinie, przy czym szczególną rolę przypisuje wzmocnieniu lokalnej demokracji w obu częściach tego państwa. Związana z tym poprawa lokalnych stosunków politycznych mogłaby wydatnie wpłynąć na ustabilizowanie całej sytuacji.

26. Z zadowoleniem przyjmuje sukcesy osiągnięte w zwalczaniu korupcji oraz w dziedzinie praw człowieka i ochrony mniejszości, a także apeluje, by jeszcze zwiększyć podejmowane dotąd w tym zakresie wysiłki. Żywa demokracja lokalna oraz silne społeczeństwo obywatelskie mogą tu wnieść znaczący wkład.

27. Zdecydowanie domaga się intensywnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym w Hadze.

28. Popiera wszelkie działania na rzecz utworzenia w obrębie kraju prawdziwego rynku wewnętrznego, w czym jego zdaniem bardzo pomocne mogą okazać się inicjatywy szczebla lokalnego.

29. Apeluje więc o instytucjonalne i finansowe wzmocnienie tego szczebla, co musi iść w parze z tworzeniem skutecznej administracji.

30. Wzywa obie części kraju do podjęcia faktycznych starań na rzecz konstruktywnej współpracy i z zadowoleniem przyjmuje efekty prac organizacji pozarządowych i organizacji non-profit zaangażowanych w strategię rozwoju nowej samorządności.

Czarnogóra

31. Uznaje wysiłki podejmowane przez niepodległą Czarnogórę, aby stworzyć struktury państwa, oraz z zadowoleniem przyjmuje osiągnięte już w tej dziedzinie postępy.

32. Z zadowoleniem przyjmuje zwłaszcza realizację reformy samorządów lokalnych, rozpoczętej wraz z wprowadzaniem wielu planowanych regulacji, których celem jest właściwe wzmocnienie lokalnych jednostek administracyjnych, zgodnie z programem działań na rzecz lepszej samorządności.

33. Pochwala również zamiar stworzenia przez rząd organu koordynacji, który monitorowałby proces decentralizacji oraz dokładnie określał zakres kompetencji i przysługujących środków finansowych.

34. Z zadowoleniem przyjmuje wreszcie przyjęty nowy kodeks etyki dla urzędników administracji publicznej, obowiązujący również pracowników lokalnych jednostek administracyjnych. Przyczyni się on do tego, że w ramach reformy administracji publicznej bardziej zdecydowanie będą usuwane istniejące jeszcze braki, choćby w zakresie zwalczania korupcji.

35. Z uznaniem odnotowuje postępy w zwalczaniu korupcji i z zadowoleniem przyjmuje współpracę z Międzynarodowym Trybunałem Karnym w Hadze.

36. Apeluje o bardziej zdecydowane działania na rzecz ochrony praw mniejszości. Szczególnej uwagi wymaga zwłaszcza sytuacja Romów i uchodźców.

Serbia

37. Zwraca uwagę na swą opinię z października 2006 r. w sprawie Bałkanów Zachodnich, w której stwierdza, że wszystkie kraje tego regionu są oczekiwane w gronie państw członkowskich UE. Komitet ponownie zapewnia o swej nieustannej współpracy z lokalnymi i regionalnymi władzami Serbii.

38. Z ubolewaniem przyjmuje decyzję serbskiego parlamentu o odrzuceniu projektu raportu specjalnego wysłannika Narodów Zjednoczonych Marttiego Ahtisaariego w sprawie przyszłego statusu Kosowa, żywi jednak nadzieję, że w dalszych rozmowach dojdzie do konstruktywnego rozwiązania, akceptowanego przez wszystkie strony. Wzywa Belgrad do aktywnego i twórczego udziału w konsultacjach nad rozwiązaniem kwestii statusu Kosowa.

39. Z zadowoleniem przyjmuje osiągnięte postępy w tworzeniu i udoskonalaniu administracji publicznej i jednocześnie nawołuje do podjęcia wysiłków na rzecz rozbudowy zdecentralizowanych i lokalnych struktur administracji, zgodnie z zasadą pomocniczości.

40. Zaleca, by Komisja, pomagając tworzyć struktury administracji, w szczególny sposób uwzględniła możliwości władz lokalnych, a zwłaszcza wspierała stosowanie prawa oraz lepszą komunikację i współpracę pomiędzy władzami szczebla centralnego i lokalnego.

41. Nawołuje Serbię do możliwie szybkiej ratyfikacji Europejskiej konwencji samorządu terytorialnego.

42. Z zadowoleniem przyjmuje postępy w zwalczaniu korupcji i wzywa do dalszych wysiłków w tym zakresie.

43. Nawołuje do pełnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym w Hadze.

44. Z zadowoleniem przyjmuje wyraźne postępy w negocjacjach dotyczących ułatwień wizowych i readmisji.

Kosowo

45. Z uznaniem przyjmuje wysiłki Marttiego Ahtisaariego, specjalnego wysłannika Narodów Zjednoczonych, zmierzające do określenia przyszłego statusu Kosowa i podkreśla, że już w najbliższej przyszłości należy znaleźć trwałe rozwiązanie tej kwestii, aby zagwarantować prawa całej ludności Kosowa.

46. Wzywa Prisztinę do aktywnego i twórczego udziału w konsultacjach nad rozwiązaniem kwestii statusu Kosowa.

47. Z zadowoleniem przyjmuje sukcesy osiągnięte w zwalczaniu korupcji i uznaje podejmowane dotąd wysiłki w zakresie praw człowieka i ochrony mniejszości oraz apeluje o to, by je kontynuować.

48. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że instytucje Kosowa opracowały ogólny program reformy administracji samorządowej z myślą o bezpieczeństwie i poprawie warunków życia w gminach.

49. Podkreśla, że mimo wszelkich postępów zarządzanie na szczeblu lokalnym wciąż nie jest wystarczające, i to zarówno w odniesieniu do administracji, jak i do strategii oraz planowania.

Bruksela, 6 czerwca 2007 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE

II. Procedura

Tytuł	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady — Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2006-2007 wraz ze sprawozdaniem specjalnym dotyczącym zdolności UE do przyjmowania nowych państw
Sygnatura	COM(2006) 649 wersja ostateczna
Podstawa prawna	Art. 265 ust. 1 TWE
Tryb postępowania	
Data wniosku Komisji	8.11.2006
Data decyzji Prezydium	25.4.2006
Komisja odpowiedzialna	Komisja Stosunków Zewnętrznych i Współpracy Zdecentralizowanej (RELEX)
Sprawozdawca	Wolfgang Gibowski (DE/PPE), sekretarz stanu, pełnomocnik kraju związkowego Dolna Saksonia na szczeblu federalnym
Notatka analityczna	7.12.2006
Posiedzenie komisji	25.1.2007
Data przyjęcia przez komisję	29.3.2007
Wynik głosowania komisji	Opinia przyjęta większością głosów
Data przyjęcia na sesji plenarnej	6.6.2007
Wcześniejsza opinia Komitetu	CdR 115/2006 fin (*), opinia w sprawie komunikatu Komisji: „Bałkany Zachodnie na drodze do UE: umacnianie stabilności i dobrobytu” COM(2006) 27 wersja ostateczna Sprawozdawca: Franz Schausberger (AT/PPE), przyjęta na sesji plenarnej KR-u 14.6.2006

(*) Dz.U. C 51 z 6.3.2007, s. 16.